

De fles van Satan (naar het boek van R. L. Stevenson)

Scène 1   In de hel

[Links voor op het toneel, voor de gesloten gordijnen, ligt de Satan op een troon van zachte kussens zeer nadrukkelijk te luiëren, beziggehouden door drie schoonheden en omringd door heerlijkheden. Tijdens de andere scènes ligt hij er de hele tijd om zo nu en dan de gebeurtenissen van commentaar te voorzien]

Verleidster 1 Nog wat druiven, meester?

Verleidster 2 Of heeft U liever wijn? Dan hoeft U niet te kauwen...

Verleidster 3 Om nog maar te zwijgen van die vervelende pitten!
[Duivel komt opgewonden binnen]

Duivel Meester, meester, ik heb een plan.

Satan Een plan? Je komt me toch niet storen voor iets onzinnigs?!

Duivel Een duivels plan!

Satan Ah! Een *duivels* plan! Vertel op. Daar ben ik gek op!

Duivel U wilt toch altijd zieltjes winnen? Mensenzieltjes?

Satan Voor de draad ermee, laat me niet langer wachten!
We hebben hier geen eeuwigheid de tijd!

Duivel Ik kruip in deze fles [hij toont een grote, papier-maché fles]
en ik vervul iedere wens van de bezitter van de fles.
Maar wie de fles in zijn bezit heeft als hij dood gaat... is voor ons!
Die sleur ik mee naar hier, naar U! Die gaat lekker naar de hel!

Satan Dat laatste klinkt goed, maar dat eerste snap ik niet.
Je vervult alle wensen van de bezitter van de fles? Waarom?

Duivel De mensen moeten de fles *willen* hebben.
Ze moeten er desnoods om *vechten*.
Het is een soort spel, ziet U?

Satan Nee, dat zie ik niet. Wat voor spel?

Duivel Een spel, waarvan wij de spelregels bepalen.

Satan Man, schiet nou toch eens op!
Wat voor spelregels? Wie bepaalt ze?

Duivel U natuurlijk. Maar om U veel moeite te besparen heb ik al iets bedacht.
Ik zal U alleen niet vervelen met details.

Satan Ook dat klinkt goed. Ik heb het namelijk nogal druk.

Verleidster 1 Nou, wat heeft hij het druk...

Satan Hou je kop jij! Bemoei je er niet mee!

Duivel Daar gaat -ie dan! Ik had het zo gedacht:
we geven de fles niet aan de eerste de beste...
we geven hem aan... de priester- koning Johannes!

Satan Waarom hij? Dat is een van mijn grootste tegenstanders!

Duivel Oh, maar we lokken hem in een val!

Satan Jij zegt dat je alle wensen vervult.
Hij zal zich alleen maar geld en een leger wensen. Noem je dat een val?

Duivel Hoe rijker hij is, hoe meer zijn rijkdom bekend wordt!
Er zullen heel wat Europeanen naar het Oosten willen
om iets van die rijkdom op te snuiven.

Satan En daar komt alleen maar oorlog van! Oorlog met oosterlingen.

Satan Heel goed! Hoe meer oorlog, hoe drukker het hier wordt.

Satan En als die priester- koning doodgaat is hij ook van ons.

Duivel Dat is nog niet gezegd. Hij kan de fles verkopen voor hij sterft.

Satan Maar wie kan zo'n fles betalen? Die moet schatrijk zijn!
Iedereen wil jouw fles hebben, vanwege die wensen!

Duivel Nog zo'n duivelse regel: de fles wordt steeds goedkoper!

Satan Ik snap het niet, wat is daar duivels aan?

Duivel De mensen worden er hebzuchtig van.
Hij komt steeds dichterbij in het bereik van nieuwe bezitters.
Ze willen de fles, maar... hij wordt steeds goedkoper...
Er komt dus het moment dat hij haast...

Satan Ja ja, schiet nou maar op.
Dus je zegt dat het een val is?

Duivel Nou en of! En iedereen die de fles verkoopt moet het ook zeggen.
Het *moet* verteld dat het een val is, anders werk ik niet.
Wie de fles heeft, komt er niet zomaar vanaf.

Satan Maar onze winst? *Een* ziel, terwijl er zovelen profiteren?

Duivel De hebzucht! Voortdurend de hebzucht!
Iedereen wil hem en iedereen is jaloers op wie hem heeft!

Satan Juist, de hebzucht. En jaloezie. Ik had het zelf kunnen bedenken.

Duivel U *heeft* het zelf bedacht. U denkt toch niet dat ik de hebzucht heb bedacht?
En de jaloezie!

Satan Je hebt gelijk. Ik heb de hebzucht bedacht. En de jaloezie. [Zeer genoegzaam:]
Ik heb het bedacht!

Duivel Dus U gaat akkoord?

Satan Ik ga akkoord. Kun je me nu weer alleen laten?
Je weet, ik heb het druk.

Duivel Ik laat U nu alleen. Ik maak me gereed om te gaan. [Duivel af]

Satan De sukkel! Wie weet hoe lang hij in die fles moet blijven zitten.
En dat voor een winst van *een* ziel.
Hoewel: de hebzucht, dat is het mooiste van het plan. En de jaloezie.
Ik had het zelf kunnen bedenken. Nee, ik *heb* het zelf bedacht.
Geniaal! Al zeg ik het zelf. [hij draait zich behaaglijk om en begint te snurken]

Verleidster 3 Meester, uw wijn!

Verleidster 2 Hij slaapt alweer. Even rust meisjes.

Verleidster 1 Ja, hij heeft het erg druk... De sukkel! [Ze gaan af]

Scène 2

(Het pleintje voor de hemelpoort, die gesloten is)

Verleidster 3 Hé, vlug, doe eens open! Ik wil erin!

Petrus Rustig, rustig, we hebben hier eeuwen de tijd!

Verleidster 3 Nee, dat hebben jullie niet, er is echt haast bij!

Petrus Wat zullen we nou krijgen, ken ik jou niet?

Hoe lang is dat geleden zeg,

dat we jou en je soort hier uit de hemel geknikkerd hebben?!

Verleidster 3 Dat doet er nou niet toe! Ik moet je baas spreken, laat me erin!

Petrus Hoe bedoel je dat, je wilt erin? Het is je eigen keuze geweest,

dat je ons verlaten hebt. En nu zou je er weer in willen?

Verleidster 3 Ja, want Satan heeft een heel gemeen plan en dat kom ik je baas vertellen.

Petrus Oh, is dat zo? Nou, dan zou ik wel eens willen weten

of dat plan hier niet allang bekend is. Wacht hier. Ik ben zo terug.

(Petrus naar binnen)

Engel 1 Heb je dat ook gehoord? Er staat er eentje voor de poort, een bekende!

Ik herken die stem. Nog maar een eeuw of wat geleden was die één van ons, wat zou die moeten? Zullen we even naar buiten gaan? Zou dat mogen?

Engel 2
Waarom niet?! Petrus is toch even weg, dus we kunnen wel even luisteren wat die daar te vertellen heeft! Een gemeen plan, het maakt me wel nieuwsgierig!

Engel 1
Nou zeg, wil jij weten wat dat gemene plan is?
Ik wil liever weten hoe die daar het nu heeft?

Engel 2
De hemel verlaten lijkt me niet niks, want het is hier toch prachtig?
Prachtig, ja, maar wel een beetje saai. De eeuwige aanschouwing Gods, daar raak je toch wel een beetje op uitgekeken... Daarom: een gemeen plan... daar zou ik wel van willen weten wat dat is. Het maakt me nieuwsgierig!

Engel 1
Nou, laten we nou eerst maar eens naar buiten gaan. (Ze gaan)
Hé, hallo, wat kom jij hier doen?
Hoe lang hebben we jou hier al niet meer gezien?

Engel 2
Iets over een gemeen plan vertellen, begrijpen wij?
Vertel! We branden van nieuwsgierigheid!

Verleidster 3
Branden? Je weet niet wat je zegt... Branden, dat doe je bij ons...
Maar ik herinner me jullie nog wel. Hoe lang ik al weer weg ben, ik weet niet. De dagen slepen zich voort en dat luie mormel wil maar verzorgd worden...
Weet je, ik mis het hier wel een beetje en nou dacht ik, als ik het plan van de Satan hier kom vertellen, mag ik er misschien weer in...

Engel 1
Is het heus? Nou, het lijkt me, dat je zó weer binnen mag.
Wat mij betreft ben je welkom! En de Vader zal er ook wel zo over denken.

Engel 2
Hoho, niet zo snel! Eerst dat plan maar eens vertellen.
Of beter nog: hoe is het in de hel? Vermaak je je daar een beetje?

Verleidster 3
Vermaken? Nou nee, niet echt. Die Satan kan zo de baas spelen!
Je moet de hele dag voor hem rennen en vliegen en als je niet meteen luistert, dan trekt hij aan je staart.

Engel 2
Een staart? Wat grappig, sinds wanneer heb je die? Ha, net een beest!

Verleidster 3
Ja, lach jij maar. Het is heus geen pretje hoor, als je aan je staart getrokken wordt.

Engel 2
Kom op, vertel hoe het bij jullie is. En wat is die Satan met ons van plan?

Verleidster 3
Nee, nee, niet met jullie! Met mensen!

Engel 1
Ach, die arme schepsels. Maar als ze maar goed in God geloven, hoeven ze toch nergens bang voor te zijn.

Petrus
Daar ben ik al weer. De Heer heeft geen boodschap aan wat je te vertellen hebt.
En hier weer naar binnen is al helemaal uitgesloten.
Je zou hier de hele boel op stelten zetten. We kennen je soort!

Engel 1
Ach, heeft de Vader geen erbarmen?
Moet je zien hoe deze hier op zijn pootjes staat te trillen.

Petrus
Ja, dat zal wel. Hij komt hier een beetje de verrader uithangen en hoopte natuurlijk, dat hij er hier weer in zou mogen.
En nu krijgt hij in de gaten dat dat niet gaat. Logisch dat hij trilt!

Nu is hij bang voor de gevolgen... Dat zijn kwaai gezellen erachter komen...
Nou weg jij! En jullie weer naar binnen! En laat je niet meer met dat soort in.

Scène 3 In het paleis van de priester -koning Johannes

[Een eenvoudige, maar deftige inrichting. Johannes krijgt bezoek van de drie verleidsters uit de eerste scène, die de Satan even verlaten. Johannes hoort ze wel, maar hij ziet ze niet. Zijn bedienden zien en horen alleen de reacties van Johannes, zij hebben daar veel stil spel. V 3 heeft de dikbuikige papier-maché fles achter haar rug, zichtbaar voor het publiek, maar nog niet voor de andere spelers]

Verleidster 1 Johannes! Johannes!

Johannes Een stem. Ik hoor een stem!

Verleidster 1 Johannes! Ja, je hoort het goed!

Johannes Wie ben je? Ben je een engel?

Verleidster 3 Zeker ben ik dat. Wat dacht je anders? Wie kan er zo praten?

Johannes Nog een stem! Met hoeveel zijn jullie?

Verleidster 2 We zijn met zijn drieën.

Johannes Altijd gedrieën. Een goed teken. Wie zendt jullie? God?

Verleidster 2 Wie anders? Hij zendt ons met een boodschap.

Verleidster 3 Jij wil toch de wereld veroveren? Voor de “goede” zaak?!

Verleidster 2 Wat maar niet wil lukken...

Verleidster 3 Hij zendt je deze fles. Die vervult al je wensen. [Johannes schrikt]

B 1, 2 en 3 Een fles, een zwevende fles! [Johannes kijkt verbolgen om]

Verleidster 2 [Mijmerend:] Legers, wapens, zoveel je maar wilt.

Verleidster 1 [Dromerig:] Geld en goederen, meer dan je paleis kan bergen.

Johannes En liefde?

Verleidster 3 [Opeens heel beslist:] Vrouwen zoveel als je maar hebben wil.

Johannes Dat bedoel ik niet. Christelijke *naasten*liefde. [V 1, 2 en 3 trekken vies gezicht]

Verleidster 3 Natuurlijk. Niets is een probleem. Hier, pak hem nou maar aan! [Geeft fles]

Verleidster 1 [Met overslaande stem:] Hij heeft hem! Nu is er geen weg meer terug!

Verleidster 2 Erin getrapt! Die wordt voor onze meester!

Verleidster 3 Mooi! En nu wegwezen!

Johannes Wat is dit? Wat klinken jullie opeens anders? [J. wacht op antwoord]
Waarom zeggen jullie niets?

Bediende 1 Wat moeten we zeggen, Heer?

Had u ons nodig? Had U om iets gevraagd?

Johannes Nee, nee. Het is goed zo. Misschien is het beter als jullie me even alleen laten?

Bediende 2 Natuurlijk, Heer. Maar we blijven in de buurt.

Bediende 3 Kom, laten we onze koning alleen laten. [B 1, 2 en 3 af]

Johannes Dit waren geen engelen! Dat is onmogelijk. Zoals ze weg gingen! Mhrr...

Volgens mij ben ik bedrogen

en heb ik een probleem in mijn schoenen geschoven gekregen.

Even denken. Wat is nu wijsheid? [Pauze]

Ik moet deze fles zien kwijt te raken! [Kijkt naar de fles]

Maar nu ik je heb kan ik je beter eerst goed gebruiken.

Waarom heb ik het meest behoefte? Op dit moment...?

Een goed uitgerust leger! Hm, vijfduizend man sterk... Te paard.

[Vanuit de coulissen is hoefgetrappel en wapengerinkel te horen. B 1 en 2 op]

Bediende 1 Heer! Heer! Een gigantisch leger komt de heuvel over. [J. verstopt fles]

Zo groot en sterk heb ik het nog nooit gezien.

Schitterende wapenuitrustingen en een *helmen*! Mooi! Glanzend!

Johannes Vriend of vijand? Enig idee?

Bediende 1 Ze staan aan onze kant. Ze komen *zo* rustig aangereden.

Gepantserde paarden. Ze zijn geheel gereed voor de strijd.

Bediende 2 En ik heb kruisen gezien. Van onze Heer Jezus Christus.
En een vaandel met de Maagd Maria, de Moeder Gods...

Bediende 1 Oh ja? Die heb ik helemaal niet gezien...

Bediende 2 Logisch, je bent er niet met je kop bij, man.
Je kijkt alleen maar naar de glinsterende wapens. [B 3 op]

Bediende 3 Heer, er is een leger aangekomen. De aanvoerder vraagt naar U.

Johannes Ik kom eraan, nu meteen.
Maken jullie hier alles gereed voor een goede ontvangst!

Bediende 1 Natuurlijk, Heer. Het komt in orde. Met maaltijd?
Het lijkt me dat die mensen trek hebben. [J knikt en gaat af]

Bediende 2 Er is iets vreemds aan de hand. Hebben jullie dat ook gezien?
Die fles! Die zweefde opeens de kamer in!

Bediende 3 Natuurlijk hebben we dat gezien. We zijn niet blind!
Je bent niet de enige die ziet wat er gebeurt!

Bediende 1 Maar wat ik ervan moet denken? En dan nog zo'n leger dat opeens komt.
Zou het iets met die fles te maken hebben?
Ik hoorde hem over engelen praten, vlak voordat die fles binnenkwam.
Had hij die fles net niet onder zijn mantel verstopt?

Bediende 3 Jullie weten net zo goed als ik dat onze meester al sinds lange tijd
een leger uit het verre westen verwacht.
Dat moet dit leger zijn.

Bediende 1 Nou ja, *verwacht* is niet het juiste woord. Hij *hoopt* op een leger.
Met alleen onze eigen soldaten zouden we nooit lang stand hebben gehouden
tegen de heidenen. Dit leger is echt een geschenk uit de hemel!

Satan Haha! Een geschenk uit de hemel. Ze moesten eens weten!
Een geschenk uit de *hel* zullen ze bedoelen. Haha!

Bediende 1 Oei, wat krijg ik het opeens koud. Ik ril over mijn hele lijf!

Bediende 2 Gek, ik heb dat ook! Ik voel me opeens zo angstig.

Bediende 3 Laten we maar gaan doen wat onze koning gezegd heeft.
We moeten alles in orde maken voor de ontvangst. [Ze beginnen]

Scène 4 Ruzie tussen de twee engelen

(Opnieuw aan de hemelpoort)

Engel 1 Nou zeg, dat is even goed afgelopen! Zo zie je maar,
dat zelfs Satan nog iets goeds kan brengen.

Engel 2 Hoe bedoel je iets goeds? Die priester-koning is er toch gewoon ingetrapt?
Die heeft die fles in zijn maag gesplitst gekregen en weet nog niet eens,
dat hij gedoemd is naar de hel te gaan. Iemand moet hem dat toch vertellen?

Engel 1 Nou zeg, laat hij eerst maar eens van zijn overwinning genieten.
Dat extra leger kan hij toch zeker goed gebruiken?!

Engel 2 Mooi dat de overwinning nu bij wijze van spreken al in zijn broekzak zit!
Wat er in zijn broekzak zit, dat is die duivel!

Engel 1 En hij moet dat te weten komen. Me dunkt, dat ik het hem vertellen ga!

Engel 1 Jij... het hem vertellen?! Je bent niet goed wijs.
Dan laat je je voor des duivels karretje spannen...

Engel 2 Ben jij wijs! Laat ik me dan voor des duivels karretje spannen?!
Ik ga priester-koning Johannes helpen en niet anders!

Engel 1 Oh nee, dat ga je niet. Je gaat hem niet zijn geluk bederven, niet nu!

Engel 2 Mooi wel. En ik ga zelfs nu meteen!

Engel 1 Je bedoelt, dat je hem nu een doodschrik gaat bezorgen.

Hij heeft nog maar die drie duivels bij zich gehad
en dan zou jij al weer komen?
Dat overleeft hij niet! Dat wordt zijn dood! En dan linea recta naar de hel!
Dan heb jij dat op je geweten! Hij heeft die fles nog!

Engel 2 Je praat naar dat je verstand hebt! Dan zou ik hem naar de hel brengen?
Nou, goed dan! Dan breng ik hem naar de hel.
Dan breng ik toch zeker iets goeds naar de hel, zo'n heilige man!

Engel 1 Als jij gaat, dan vertel ik het Petrus.
En dan heb jij je laatste tijd hier wel gehad!
Weet je, geef me je vleugels maar, daar heb je geen recht meer op.

Engel 2 Krijg nou wat aan je gouden kroontje! Je bent gewoon niet goed snik!

Engel 1 Ik niet goed snik? Jij, jij bent niet goed snik. Hier met die vleugels!

Engel 2 Blijf af jij, het zijn mijn vleugels en van niemand anders!

Engel 1 Nee! Jij bent ze niet waard! [Springt op Engel 2 af]

Engel 2 Alsof de Vader jou nog wil hebben, nadat je met mij hebt gevochten! [Trekt aan haren]

Engel 1 Au-au, laat los, of je zult branden in de hel!
Denk maar niet dat dit onder ons zal blijven!

Engel 2 Ik kan daar tenminste nog heen, wanneer ze ons zien, maar jij...
weet jij eigenlijk wel waarom je hier zit? Omdat de Goede Vader erbarmen had met jou, want zelfs Satan wilde jou niet hebben!

Engel 1 Nu ga je te ver, jij door Satan bezeten, armzalig stuk mens!

Engel 2 Mens zeg je, dan had ik mijn paar vleugels toch niet, jij vals...

Engel 1 [onderbreekt Engel 2] ik zou ze eraf moeten rukken, en dat doe ik! [Trekt]

Engel 2 Ahhh, laat los, of mijn vleugels laten nog eens echt los!

Engel 1 Hier! Ha, daar heb ik ze! [De vleugels worden afgerukt!]
Kijk nou eens, daar is je staart ook al! Jou ken ik niet meer!

Engel 2 [kijkt op de rug] Verrek, ik heb een staart! Nou, dan weet ik het wel!
Ik weet mijn plaats!
[Gaat naar de andere kant van het toneel en springt Satan op de schoot]
Kijk, daar ben ik. Heb je lang op me gewacht?

Satan Dat kun je zeggen. [Tot het duiveltje van de fles] Vriend, die fles is puik!

Engel 2 Nou veel plezier daar, ik hoef jou mooi niet meer te zien!
[roept alsof de ander ver weg is]

Engel 1 Mijn antwoord daarop is; goed als jij daar dan blijft branden in de hel!

Verleidster 2 [Tegen Engel 2] Hé, ken ik jou niet ergens van?

Scène 5   Napoleon

[Napoleon zit in de gevangenis op het eiland Elba. Hij kan daar wel bezoek ontvangen. Hij leest in brieven met een vergrootglas, zodat het publiek een idee krijgt van de sprong in de tijd. Als hij spreekt, doet hij dat lopend en breed gebarend "als een veldheer". Eventueel een ketting met kogel aan een been. Cipier met grote sleutelbos]

Cipier He Nap, bezoek. Der bennen der een boel die nog denken
dat je de keizer benne. Keizer Napoleon, ha!
[Tot bezoekers:] En maak er niet zo'n pleuriszooi van hè!
Want wie ken het weer allemaal opruimen? [Wijst op zichzelf]
En daar heb ik wel zo'n tyfushekel aan!

Grouchy We doen ons best. Laat ons nu alleen wil je?

Cipier O, dacht je dat ik tijd had om de hele tijd bij dit uitschot rond te hangen?
Nou, dan vergis je je wel. Ik heb wel wat anders te doen. De ballen!

Vandamme Gegroet. We roepen wel als we klaar zijn.

Cipier [Sarcastisch:] De heren roepen maar. Het personeel staat geheel voor u klaar. As jelui maar roept, dan *ren* ik al. Is een soort pleziertje van me, wist U dat?

Napoleon En, hebben jullie de fles?
Ik *moet* uit deze gevangenis! De muren komen op me af.
O, en als het gelukt is, wil je me eraan herinneren dat ik die cipier koud laat maken. Die man is zo'n dictator!

Vandamme Zeker. -Maar nu de fles. We hebben hem nog niet gevonden.

Napoleon Wat! Maar wat komen jullie hier dan doen?
Ik heb jullie uitgezonden om de fles te halen. Ik moet hier weg!
Hoe langer het duurt, hoe moeilijker het wordt om mijn zegetocht te vervolgen.
Nu is iedereen nog met zijn gedachten bij mij, de grote Napoleon.
Maarschalk, hoe zit het?

Grouchy We zijn de fles op het spoor, vast en zeker.
Op vele plaatsen komen we prachtige kastelen in aanbouw tegen.
De fles is zeker weer in Frankrijk.
Maar de huidige bezitter wil er nog niet van af...
Daarom zijn we hier, om te overleggen...
Tenminste, we vermoeden dat de man die we op het oog hebben het ding heeft.

Vandamme Waarom heeft U de fles eigenlijk weer verkocht?
Had U hem niet nog even langer kunnen houden?

Napoleon Achteraf bezien was het beter geweest.
Ik had het idee dat ik al voldoende aan de fles had gehad
Dat me de macht niet meer uit handen zou kunnen glippen.
Wie had nou Leipzig verwacht?

Grouchy Nog een heel geluk dat de fles vanuit Duitsland weer in *Frankrijk* kwam.
Stel je voor dat hij in de Nieuwe Wereld terechtgekomen zou zijn...

Napoleon Zeg zulke dingen niet. Het is de duivel verzoeken.

Satan Een goed idee, daar zet ik een paar mannetjes op!

Vandamme In ieder geval: de huidige eigenaar wil hem nog niet kwijt.

Grouchy Wat staat ons te doen? Dreigen helpt niet, heb ik begrepen.

Napoleon Precies, hij moet hem geheel vrijwillig aan mij verkopen.
Ik weet zelfs niet of het werkt als een van jullie hem *in mijn naam* koopt.

Vandamme Geen probleem. Als het niet werkt koopt U hem weer van ons.

Napoleon Geniaal. Dat kan me de kop dus niet kosten. [Denkt even na]
Belooft die man een mooie rang in ons leger. En eeuwige roem.

Grouchy Maar dat is juist het probleem, hij kan het zichzelf ook wensen.

Napoleon Zeker. Maar wel met het risico dat de fles in zich bergt.
Wanneer hij mij de fles verkoopt, kan ik hem roem en rijkdom bezorgen en loop *ik* de risico's. Zeg hem *dat*.

Vandamme Dat is het. Dat had ik zelf moeten bedenken. We gaan meteen.
Cipier! [Deze laat nog even op zich wachten] Cipier!

Napoleon Niet vergeten hè. Die man ruimen we uit de weg!

Vandamme Geen enkel probleem. Zoiets vergeet ik niet. Dat doe ik met plezier.

Cipier Daar was ik al weer. Wat een service nietwaar. Hé, zeg daar maar eens wat op.

Grouchy Schiet nu maar op. We moeten weg.

Cipier De heren hebben haast? Maar er vertrekt pas morgen weer een boot naar het vasteland, als de heren daar tenminste heen moeten.
Maar voor goede vrienden kan ik wel iets regelen.
Het kost een beetje, vanzelfsprekend, maar daar krijgt u ook iets voor!

Vandamme We hebben haast! En geld speelt geen rol... [Af]

Scène 6 In de negentiende eeuw

[Een armoedig huisje. Jan en Gerda zijn gekleed in min of meer votten. Gerda zit eerst alleen, in zak en as; dan komt Jan binnen]

Gerda Ik hoop maar dat Jan die broche die ik van mijn overgrootmoeder had goed heeft kunnen verkopen. Nu hij geen werk meer heeft is het haast onmogelijk nog aan iets te eten te komen.

Jan [Vrolijk:] Gerda, mijn lief, nooit meer hoeven we honger te lijden. Nooit meer zullen we moeten zwoegen voor een hompje brood. Kijk eens wat ik hier heb, deze fles heb ik zo-even gekocht.

Gerda Een fles?!

Jan Oh, jawel, mijn lief, een fles. Die heb ik van het geld van de broche gekocht.

Gerda Zotlap! [Zij slaat hem in het gezicht] Van ons laatste geld! Hoe kun je! Zo'n onbenullige fles te kopen! [Ze loopt een eindje weg] Had ik maar naar mijn moeder geluisterd.

Ze had me nog zo gewaarschuwd. Die Jan is niet goed. [Snikt]

Jan Gerda, meisje, luister nou eens even.

Die fles is fantastisch. Al onze wensen gaan in vervulling. Druiven!

[Door de verleidsters van de Satan worden druiven gebracht]

Gerda Druiven? In deze tijd van het jaar? Hoe kom je daar nou aan?

Jan Dat zeg ik je toch. Al onze wensen gaan in vervulling.

Gerda Hemels! Zeg dan nog eens iets!

Jan Een kruik wijn... [Het wordt gebracht] Mijn zak vol geld! [Idem]

Gerda Wow! Nou ik. [Ze pakt de fles af] Een prachtige japon! [Er gebeurt niets] Dus je houdt me toch voor de gek. Rot maar op, nietsnut.

Want hoe kan dit anders? Er gebeurt niets!

Jan Maar het is *mijn* fles. *Ik* heb hem gekocht. Hij werkt alleen bij de *eigenaar*.

Gerda Verkoop hem aan mij. Ik wil dat ook kunnen.

Jan Liefje, je hoeft het me maar te zeggen en ik wens het voor je.

Een japon zei je, is het niet? [Japon wordt gebracht]

Gerda Zoen niet, dat is de verkeerde kleur en dat *stoffe*... Vreselijk.

Jan Een andere japon? Net zo gemakkelijk. [Wordt weer gebracht]

Gerda Kluns! Dat is toch ook niks. *Ik* wil die fles.

Satan Haha, de hebzucht, het werkt echt! Hoe loopt dit af?

Die wil natuurlijk alle japonnen van de wereld.

En die duiveltjes van me maar rennen! Haha. Dit is *fun*.

Gerda Kom op met die fles. Verkoop hem aan mij!

Jan Maar schatje, er zit ook een gevaar aan, hoor.

Wie de fles heeft en sterft gaat rechtstreeks naar de hel!

Gerda Wat! Is dat ding beduvelde! Hoe durf je dat ding...

Doe dat verdoemde ding weg!

Ik wil niet dat je in de hel beland en zelf wil ik al *helemaal* niet!

Ik wil niets met dat ding te maken hebben, hoor je!

Jan Voor jouw plezier heb ik de fles gekocht;

voor ik hem weg doe wil ik wel dat plezier eruit hebben.

Gerda Niks ervan. Weg met dat verdoemde ding. En hier! En hier! [Gooit japonnen]

Die japonnen hoef ik ook niet meer.

En als je niet gauw gaat, hoef je niet meer terug te komen ook.

Verdwijs, meteen! Uit mijn ogen!

Jan Ik ga wel en terugkomen doe ik niet. Hoor je dat! Ik kom nooit meer terug.
Niet nu ik deze fles heb.
Ik zoek wel een andere plek om te wonen. En een andere vrouw!
Misschien ga ik wel emigreren... Een goed idee, ik ga naar Amerika!

Gerda Je gaat je gang maar. Ik hoef je niet meer. Ik zoek de buurman wel op!

Jan Jij gaat ook je gang maar! Tabee. [Af, doek dicht]

Satan Prachtig zeg! Echtbreuk, overspel, alles hoort tot de mogelijkheden!

Duivel [Vanuit de "fles"] Nou, heb ik teveel gezegd?

Satan Bemoei je er niet mee. Het was mijn idee, dat zei je zelf.
En eindelijk gaat de fles eens naar Amerika. Het werd tijd.

Duivel Maar wat moet die fles dan in Amerika?

Satan Bemoei je er niet mee, dat weet ik wel. Ik heb zo mijn plannen.

Duivel Maar ik wil misschien helemaal niet naar Amerika...

Satan Je hebt niet te willen. Ik ben hier de baas.

Duivel Het spijt me, natuurlijk, natuurlijk, U bent de baas!

Satan Precies, dus houd nou je bek maar!

Scène 7 Keawe doet zijn intrede

[Op het podium staat een huis, waarvoor een vrouw aan het werk is. Door zijn tekst moet het publiek denken, dat het om de vrouw gaat, maar hij heeft het over het huis. Keawe draagt matrozenkleding en een plunjezak, ook andere aanduidingen op het toneel die een haven aangeven. Achter op het toneel staat een marktkraam, zodat scène 5 en 6 naadloos in elkaar kunnen overlopen]

Keawe Wat staat daar voor mijn neus?
Oh, wat een wonderschone! Wat een plaatje! Een droom!
Jij bevredigt mijn diepste wensen! Wat een parel!
Wat een pracht! En dat je zomaar hier staat, in deze tuin.
Ik wil jou hebben, wat het me ook mag kosten! Jij wordt van mij!
Ik wil je, ik neem je. Maar eerst wil ik je betasten.
Ik wil je rondingen voelen...[De vrouw kijkt stomverbaasd of geschrokken]

Vrouw Hé, wat doe je daar? [Keawe voelt zich betrap]

Keawe Ehh...

Vrouw Waarom zit je aan mijn huis? Moet ik je er eentje geven? [D.i. een mep]

Keawe Ja, geef me dit huis. Ik neem het! Maar het is niet te betalen natuurlijk.

Vrouw Och, dat is te zeggen. Hoeveel geld heb je?

Keawe Tja, vijftig dollar of zoiets.

Vrouw Het is jammer, dat U niet meer hebt, want dat zal U in de toekomst moeite veroorzaken; maar voor vijftig dollar is hij van U.

Keawe Het huis?

Vrouw Nee, niet het huis, maar de fles. Want ziet U, alles wat ik bezit is uit een fles gekomen, een fles niet groter dan een pint bier. [Haalt fles]
Dit is de fles, ziet U. [Keawe lacht] U gelooft me niet?
Kijkt U dan zelf. Probeer de fles maar te breken. [Hij probeert het]
Hij is van glas, maar het glas is in de vlammen van de hel gehard.
Er leeft een geest in, dat is die schaduw die U daar ziet bewegen,
Tenminste, dat denk ik. En die geest vervult al Uw wensen.
Napoleon heeft de fles gehad en werd een groot vorst,
maar je moet de fles op tijd kwijt, dus later verloor hij de oorlog weer.
Captain Cook heeft vele van zijn ontdekkingen aan de fles te danken.

Keawe En toch wilt U zo'n prachtig bezit verkopen?

En voor zo weinig geld?

Vrouw Er is een ding dat de fles niet kan: voorkomen dat je sterft.
En als je dood gaat en je hebt de fles nog in je bezit,
dan zul je voor eeuwig in de helse vlammen branden.
En je moet de fles goedkoper verkopen dan je hem zelf gekocht hebt.
U hoort het, een geintje van de duivel.

Keawe Maar dat is vreselijk! Ik wil daar niets mee van doen hebben.
Ik heb het mijn hele leven al zonder huis kunnen stellen,
dat kan ik de rest van mijn leven ook nog wel.

Vrouw Maar denk eens aan de tijd *voor* je sterft.
Alles wat je hebben wilt kun je krijgen. En je hoeft nooit meer zwoegen!
Een huis als dit of mooier nog. En dat op de plaats die je hartje begeert.
Een mooier huis had best gekund, maar zeg nou zelf:
dat zou hier hebben misstaan.
En ik wilde in de eerste plaats hier wonen.

Keawe Liegt U of ehh... ?

Vrouw Neem de proef op de som. Geef mij Uw vijftig dollar en wens ze terug.
Zijn ze niet onmiddellijk in Uw zak terug dan zweer ik,
op mijn woord van eer, dat ik de fles weer terugneem.

Keawe Goed, dat wil ik wel eens proberen. [K. geeft zijn geld]
Geest in de fles, ik wil mijn vijftig dollar terug. [Ze worden in zijn zak gestopt]
Warempel, mijn zak voelt al weer net zo zwaar aan..

Vrouw Dan nu: goede morgen en moge de duivel je halen!

Keawe Hola, wat opeens onvriendelijk. Hier, neem Uw fles terug.

Vrouw Geen denken aan. De koop is eerlijk gesloten. Ajuus. [Af]

Scène 8 Keawe probeert de fles kwijt te raken

Keawe Daar lijkt ik aan vast te zitten. Ach, ik laat die fles gewoon hier staan.
[Maar steeds als hij de fles neerzet, wordt de fles door V 1, 2 of 3 terug in zijn plunjezak gestopt of onder zijn arm en dergelijke. Hij komt bij een marktkraam met curiosa (alle rekvisieten van het stuk bijvoorbeeld)]

Keawe Goedemiddag!

Antiquair Goedemiddag, wat kan ik voor U doen?

Keawe Ik heb hier een fles die ik wil verkopen. Dat mag Uw kraam niet missen.

Antiquair Laat eens even zien. Tja, een vreemd voorwerp. Apart glas.
Maar wat is die rook in de fles?

Keawe Dat is een duivel. [Antiquair slaat een kruis]
Die is erin gestopt om de koper al zijn wensen te laten vervullen.

Antiquair Klinkt interessant, maar zo'n duivels voorwerp heeft vast ook een nadeel.

Keawe Klopt. De bezitter van de fles gaat naar de hel als hij sterft.

Antiquair Geen probleem. Voor ik sterf heb ik hem verkocht.
Mijn handel kent geen winkeldochters. Wat vraag je ervoor?

Keawe Zestig dollar.

Antiquair Een schijntje. U heeft zeker geld nodig, beste vriend!
Hé, wacht eens even, als die duivel al je wensen vervult,
waarom wenst U dan geen geld?
Ik bespeur een addertje onder het gras. Vertel op, wat steekt hier achter?

Keawe Niets dan dat ik me niet helemaal goed voel.

Antiquair Even alles op een rijtje: U biedt mij deze fles omdat U vreest te sterven.
De geest in de fles kan U niet beletten dood te gaan,

maar hij kan U wel meesleuren naar de hel.
Interessant. Daar houden mijn klanten van. Ik verkoop de fles *met* het verhaal.
Zestig dollar zei U, alstublieft. [Ze rekenen af]

Keawe Ik ben nieuwsgierig...

[K. vervolgt zijn weg. Publiek ziet een V de fles nemen voordat het doek dichtgaat, terwijl de antiquair iets onder zijn kraam doet. Als het doek dicht is:]

Antiquair Hé, mijn fles!

Satan Nee *vriend*, zo kom je niet van die fles af:
zestig dollar vragen terwijl je er maar vijftig voor betaald hebt...

Scène 9 Aan boord van het schip

[Het dek van een schip is aangeduid: jute zakken gevuld met kranten, rollen touw en dergelijke. Op een krat zit Lopaka, vriend van Keawe, verbaasd naar de fles in zijn hand te staren]

Lopaka Keawe, man, wat fijn dat je er bent. Zie je...

Keawe Wat heb *jij* daar nou in je hand? Hoe kom je *daar* aan?

Lopaka Ja, dat wil ik nou juist aan jou vragen.

Ik zit in onze hut en opeens gaat jouw koffer open.

Ik zie met een supervaart deze fles jouw koffer induiken.

En hoewel het ding van glas is, gaat hij niet aan diggelen.

Wat is hier aan de hand?

Keawe [Mompelt:] Die fles is van de duivel. Dit is al het zoveelste bewijs.

[Tot L.] Hij vervult al je wensen. Maar sleurt je wel mee naar de hel.

Lopaka Hoe komt hij in je koffer en hoe weet je dit? Had je hem al eerder gezien?

Keawe Ik heb hem gekocht en kan hem nu niet meer kwijtraken.

Tenzij ik hem verkoop aan een sukkel

die er *nog* minder voor geeft dan ik heb gedaan.

Lopaka Als ik het goed begrijp komt er een hoop ellende van die fles.

Maar nu je hem toch hebt, kun je net zo goed de voordelen van de fles

bij de nadelen nemen. Hij vervult al je wensen, zei je? Ga je gang!

Doe een goede wens en daarna neem ik de fles van je over.

Ik heb mijn hele leven al een eigen schoener willen hebben.

Dat lijkt me heerlijk zo'n eigen bootje, dan kan ik mijn eigen leven leiden.

Nooit meer bevelen aan hoeven nemen, dat is het echte leven!

Keawe Ik geloof dat je daar verstandig gesproken hebt.

Neem met de nadelen de voordelen!

Als ik dan toch iets moet wensen, dan wil ik terug naar Hawaï.

Daar ben ik geboren en daar zou ik in een mooi huis willen wonen.

Ga met me mee en als mijn wens in vervulling is gegaan

kun jij de fles van me kopen en heb je je een ware vriend getoond.

Scène 10 Op Hawaï

[Na scène 7 hoeft het gordijn slechts even gesloten te worden. Het toneel is identiek, het gordijn sluiten suggereert slechts de reis die ondernomen is. De aanduidingen van het schip worden slechts een weinig herschikt. Keawe is aan boord, Lopaka komt bij hem]

Lopaka Van harte gecondoleerd.

Het is of de duvel ermee speelt: je oom, die brave oude man,

is dood en je neef, die knappe jongen, is verdronken.

Keawe Als dit het werk van de fles is,

maakt het mijn spijt van mijn aankoop alleen maar groter.

Lopaka   Wat vreemd zeg, dat je het niet al eerder gehoord had.
Maar betekent het dat je nu zijn erfgenaam bent?

Keawe   Zeker, nu mijn neef ook dood is.

Lopaka   Had hij soms grond, die oom van je?

Keawe   Om eerlijk te zijn, toen ik je vertelde dat ik een huis wilde
hier op Hawaï, had ik juist de plek van *zijn* grond voor ogen.

Lopaka   Die fles is geweldig. [Kijkt K aan] Ach, je moet rekenen,
je oom zou *toch* een keer gestorven zijn.
Laten we naar het stuk grond gaan kijken.
Misschien dat we een architect in de arm kunnen nemen.
We geven hem de opdracht een huis voor je te bouwen.
Een huis, precies zoals je in gedachten had.
Als de tekeningen klaar zijn, varen we af. We maken nog een lange reis.
Als we dan teruggekomen zijn, is je huis klaar
en neem ik de fles van je over.

Keawe   Je bent een echte vriend, Lopaka.
Niet alleen sta je me met raad en daad terzijde,
maar je durft ook nog risico te nemen om mij te redden.

Lopaka   Vergeet niet, Keawe, dat ik daarbij ook aan mijzelf denk.
Een eigen schoener, man, ik droom er al van.
Dan nog een dollar of wat geld op zak
en dan zal ik zien mij zo spoedig mogelijk van die duivel te ontdoen.
Want daar droom ik ook al van... Brrgg.

Scène 11   Kokua komt voorbij

[Keawe zit voor zijn huis op een schommelstoel, drankje in de hand, gekleed in bermuda en niet vastgeknoopt Hawaï-shirt en draagt slippers aan zijn voeten. Hij kijkt zich de ogen uit als voor het toneel Kokua voorbijkomt. Hij zet zijn drankje neer en loopt naar haar toe]

Keawe   Ik dacht dat ik iedereen hier in de buurt kende.
Hoe is het mogelijk dat ik je nog nooit heb gezien. Wie ben je?

Kokua   Oh, hallo, ik ben Kokua. Ik ben de dochter van Kiano.
Ik ben pas uit Oahu teruggekeerd. Wie bent U?

Keawe   Ik zal maar niet meteen zeggen wie ik ben.
Misschien heb je over me gehoord en meen je me dan te kennen.
Maar vertel mij *voor* alles; ben je getrouwd?

Kokua   Haha! Wat een vraag! Bent U zelf getrouwd?

Keawe   Waarachtig, dat ben ik niet en het is ook nooit bij me opgekomen. [Pauze]
Maar nu de waarheid: nu ik jou hier zo zie
besef ik opeens wat ik al die jaren heb gemist.
Daarom zal ik maar met de deur in huis vallen:
vind je me niet minder dan welke andere jongeman,
wil je *dan* met me trouwen. [Ze antwoordt giechelend:]

Kokua   Ik vind U, in alle eerlijkheid, *heus* niet minder
dan om het even welke andere jongeman,
maar U overvalt me *wel* met Uw vraag.
Want U zegt wel dat U *mij* niet te kent, maar ik ken *U* niet.
Nou ja, hoogstens deze paar minuten.
Terwijl ik hier toch geboren en getogen ben.
Ik ben maar een jaar of drie in Oahu geweest,
naar school, maar die heb ik juist afgesloten.

Keawe   Neem me niet kwalijk: ook *ik* ben hier geboren en getogen,
 maar ik heb gevaren en ben pas een maand of wat geleden teruggekeerd.
 Ik herhaal mijn vraag: wil je met me trouwen?

Kokua   Dat zal ik toch minstens met mijn vader moeten overleggen...
 Als U me wilt verexcuseren?
 Ik zie U misschien wel een andere keer.

[Kokua ongeveer huppelend af; Keawe wrijft zich van tevredenheid in de handen en ziet dan
 opeens op zijn buik een rode vlek, die hij betast en waarvan hij schrikt]

Keawe   Wat is dit hier nou? Dat heb ik nog nooit gezien...
 O nee hè, dit is de gevreesde ziekte. Ik ben melaats... Me- laats, nee hè!
 En dat *net* nu, nu ik zo'n *allerliefst* schepseltje heb ontmoet.
 Nee! Nee! Dit kan ik haar niet aandoen.
 Wat moet ik doen? Hawaï verlaten en proberen haar te vergeten?
 Dat lukt me nooit!
 Stiekem met haar trouwen en niets zeggen?
 Nee, dat kan ik haar *niet* aandoen. [Loopt radeloos rond; opeens:
 De fles! Ik moet zien dat ik de fles vind. Ik wil de fles opnieuw kopen!
 Dan maar verdoemd! Zolang ik leef kan ik haar gelukkig maken.
 Zolang ik leef *wil* ik *haar* gelukkig maken. Ik ga de fles kopen!

Scène 12   Keawe gaat de fles opnieuw kopen

[Hij gaat zoekend rond en komt bij een prachtig huis]

Keawe   Al dagen speur ik rond en ik heb al zeker vijf mensen gevonden
 die de fles *gehad* hebben, al wilden ze het niet steeds bekennen. Aha!
 Hier ben ik goed. Een deftig huis dat er nog maar pas staat.
 Je ruikt de verf nog.
 Eens zien wie hier woont. [Hij belt aan. Vrouw doet open, zakdoek in de hand]

Vrouw 2   [Treurig:] Wat kan ik voor U doen

Keawe   Ik ben gekomen om de fles te kopen. Wat is de prijs op het ogenblik?

Vrouw 2   [Enige opklaring:] De fles, eh, juist ja.

Keawe   Wat is de prijs?!

Vrouw 2   De prijs... U weet de prijs niet?

Keawe   Die vraag ik U. Is er iets met de prijs niet in orde?

Vrouw 2   De waarde is heel wat verminderd sinds U hem bezat.

Keawe   Wel, des te minder hoeft ik ervoor te betalen. Wat heeft hij U gekost?

Vrouw 2   [Zeer aarzelend:] Twee cent...   [Stilte]

Keawe   Wat! Twee cent! Grote hemel, dan kunt U hem maar voor *een* cent verkopen.
 En degene die hem koopt, die... [Vrouw knikt]

Vrouw 2   In Godsnaam, koop hem! U kunt mijn hele fortuin erbij krijgen.
 Ik was gek toen ik hem tegen die prijs kocht.
 Ik had verduisterd geld in mijn bezit; ik was anders verloren geweest.
 Ze hadden mij in de *gevangenis* geworpen.

Keawe   Arme vrouw. Je stelde je ziel in de waagschaal door de fles te kopen.
 En dat alleen maar om je gerechte straf te ontlopen.
 Nou, met de liefde in het vooruitzicht zal *ik* niet aarzelen.
 Geef mij de fles en geef me het wisselgeld dat je vast bij je draagt.
 Hier heb je een stuiver.

Vrouw 2   O, ik zal U eeuwig dankbaar zijn. [Keawe loopt weg]
 Hoort U me, eeuwig! [Pauze] Die moet wel erg wanhopig zijn.
 Nog wanhopiger dan ik. Hoe is het mogelijk?

Maar ik kom er mooi vanaf. Arme drommel.
 Die gaat rechtstreeks naar de hel...
 Ik had eigenlijk nog een kist met goud moeten wensen,
 vlak voor ik hem de fles verkocht... Dom van me...
 Satan De hebzucht gaat voor de naastenliefde, het gaat goed.
 Duivel Goed hè van mij. Een prijs voor dit duiveltje! Vuurkransen! Een medaille!
 Satan Houd je bek! Doe jij je werk nou maar. Kluns.
 Zoveel mensenzielen heeft deze hele geschiedenis me nog niet opgeleverd.

Scène 13 Kokua ontdekt de vreselijke fles

Kokua Ik had me het huwelijk toch heel anders voorgesteld.
 Toen ik nog een klein meisje was, dacht ik,
 dat je de hele dag hand in hand door het huis zou lopen,
 zo gelukkig dat je *samen* was. Maar hoe *is* het nu?
Als we samen zijn voel ik me ook gelukkig en zingen we.
 Dan *zitten* we ook wel hand in hand...
 Maar *zo* vaak is Keawe ergens alleen in huis en wil hij me niet zien.
 Terwijl het ons aan niets ontbreekt.
 Op zijn reizen heeft hij vroeger zeker geld als water verdiend.
 Op het hele eiland was het wijd en zijd bekend:
 Keawe *zingt* voordurend. Maar *ik* merk er niets van. [Ze barst in snikken uit]
 Keawe Wat hoor ik nou? Je huilt? Maar kind, ik heb er alles voor gegeven
 jou gelukkig te zien...
 Kokua Mij gelukkig te zien? *Jij* was gelukkig toen ik er nog niet was!
 Op een of andere manier maak *ik jou* ongelukkig... [Snikt]
 Keawe Jij *mij* ongelukkig maken? Oh, nee. Jij bent het licht in mijn ogen.
 Heus, geloof me. Voor jou heb ik alles over gehad! Alles!
 Kokua Ik begrijp je niet. Alles voor me over *gehad*? Wat bedoel je? [Pauze]
 Keawe Misschien moet ik het je dan maar vertellen. [Lange pauze]
Ooit heb ik een fles gekocht, een verdoemde fles.
 Hij vervulde al je wensen en daar dank ik dit huis aan.
 Maar de fles sleurt je onherroepelijk naar de hel.
 Dus heb ik de fles weer snel verkocht, aan Lopaka...
 Kokua Lopaka? Je vriend! Hoe kun je dat nou doen?
 Keawe Hij is de fles sinds lang al weer kwijt, maak je geen zorgen.
 De echte ellende komt nog... Op de dag dat ik jou voor het eerst zag,
 was het of de duivel ermee speelde... Ik ontdekte dat ik melaats was.
 Kokua Keawe! Nee toch! *Melaats*, jij! We moeten de beste dokter opzoeken! Nu!
Ze moeten je beter maken!
 Keawe Stil maar, liefje, ik ben al sinds lang weer genezen.
 Want... ik heb opnieuw de fles gekocht en me genezen gewenst.
 Voor jou! Om samen met jou te kunnen zijn!
 Kokua En de fles? Wacht, die heb je al weer verkocht, hoop ik...!
 Keawe Nee, helaas. Het kan niet meer. Ik ben gedoemd met de fles te sterven.
 Kokua Hoezo? Je kunt hem toch verkopen? -We gaan er meteen op uit! Kom!
 Keawe Het kan niet. De fles moet steeds goedkoper worden verkocht,
 anders blijft hij in je bezit, of je het nou wil of niet.
 Kokua En hoeveel heb jij dan betaald? Toch wel genoeg hoop ik?
 Keawe Je bent snel van begrip, mijn lieve Kokua... *Een* cent betaalde ik...
 Kokua Wat? *Een* cent! Was je gek geworden? Hoe kon je dat nou doen?

Keawe Ja, ik was gek. Gek op jou! [Kokua schudt wild met haar hoofd, snikt]
 Kokua Heb je dit voor mij gedaan? [Pauze] Waarom zou ik dan verdrietig zijn?
 Kom hier! [Ze omhelzen elkaar]
 Satan Jaaah, *een* cent, dat is de lol van die fles. Geweldig, wat een idee.
 Daar zit je aan vast, vriend!
 Duivel Ik bedoel maar.
 Keawe Lieveling...
 Kokua Stil! Ik kom op een gedachte... Ja, natuurlijk! Waarom ook niet?!
 Keawe, heb je er niet aan gedacht dat de wereld groter is
 dan alleen Amerika? Gek hoor, voor iemand die gevaren heeft.
 In Engeland hebben ze een muntstuk, dat ze een farthing noemen,
 dat is ongeveer een halve cent. Drommels, dat maakt het nauwelijks beter,
 de koper zou verdoemd zijn in jouw plaats... [Ze slaat zich op het hoofd]
 Ach, dwaas die ik ben, in Frankrijk hebben ze munten die centimes heten,
 daarvan gaan er vijf in een Amerikaanse cent.
 Daar heb je vier centimes, drie centimes, twee centimes, een centime;
 daar kan de fles nog viermaal verkocht worden en we zijn met zijn tweeën,
 dat *moet* gewoonweg lukken! Het kan niet anders. Jij gaat niet naar de hel!
 En we hoeven niet naar Frankrijk, we gaan naar Tahiti, dat is dichtbij!
 Keawe, schat, maak je geen zorgen meer. We vertrekken morgen.
 Kom, laten we onze koffers pakken. [Ze lopen weg, hand in hand]
 Satan Wat is dit nou? Ware liefde en dat door jouw fles?!
 Je had me hebzucht en jaloezie beloofd!
 Het gaat nog allemaal anders lopen dan je mij gezegd had.
 Dit zal je nog dun door je broek lopen! Jaha, en dan zal ik jou...!
 Duivel Oh, het komt vast nog allemaal goed.
 Maar doet U wel voorzichtig met me, meester!
 Satan Dus jij hebt *ook* geen vertrouwen in een gunstige afloop...

Scène 14 Keawe en Kokua willen de fles verkopen

[Op Tahiti proberen Keawe en Kokua de fles te verkopen. Ze ontmoeten een arme vrouw die hen bekijkt als ze zeer rijk gekleed aan de wandel zijn. Kokua met handtasje en parasol en dergelijke]

Kokua Ja, dat ziet er even piekfijn uit, hè?
 Vrouw 3 Ach, dat is nu eenmaal niet voor iedereen weggelegd.
 Kokua Dat moet u niet zeggen. U kunt *net* zo rijk worden als wij zijn..
 Vrouw 3 Oh, maar ik blijf netjes hoor, ik ben een katholiek.
 Ik verkoop mijn lichaam niet aan allemaal vreemde kerels.
 Dat vertik ik. Liever arm, maar netjes,
 dan rijk en niet meer de kerk binnen mogen.
 Kokua Oh, maar zo bedoel ik het niet.
 Het zit heel anders. [Komt dichterbij en fluistert:]
 Wij hebben een fles en die fles is te koop.
 Vrouw 3 Ja, en? Wat moet ik met een fles?
 Kokua Die fles vervult alle wensen, hoort U dat?.
 Wat U maar wilt, Uw wensen gaan in vervulling.
 Vrouw 3 Dat bestaat niet! Dat is onmogelijk!
 Kokua U ziet onze rijkdom. U heeft vast al van ons gehoord.
 Vrouw 3 Dat is waar.
 Kokua Nou dan. U koopt van ons de fles en U wordt net zo rijk als wij zijn.

Vrouw 3 Maar waarom willen jullie die fles kwijt. Trouwens, ik heb toch geen geld.
 Kokua De fles is niet duur.
 Keawe Vertel haar van het gevaar! Anders komt de fles weer bij ons terug.
 Kokua Er zit wel een gevaar aan verbonden. De duivel haalt je als...
 [De vrouw schrikt hevig, bekruipt zich en rent weg]
 Vrouw 3 De duivel?! In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest... [Af]
 Keawe Het wordt niets, liefje, laten we het maar opgeven...
 Kokua *Opgeven? Nooit!* We komen eruit! Dat verzeker ik je.

Scène 15 Kokua alleen eropuit

Kokua Het is vreselijk, we raken de fles niet kwijt.
 We slapen er niet van en we krijgen steeds weer ruzie.
 Heel onze hoop hadden we op Tahiti gevestigd
 en als dit niet lukt zijn we voorgoed verloren.
We? Dan is *Keawe* voorgoed verloren!
 Terwijl hij het allemaal voor *mij* heeft gedaan.
Even heb ik hem gekend in al zijn glorie,
 toen hij hoop had! Wat *is* het een fijne man!
 Maar hij is er weer net zo slecht aan toe als op Hawaï.
 Hij slaapt niet, hij zit maar voor zich uit te staren...
 Er zit dus maar *een* ding op, *ik* moet de fles *van hem* kopen.
 Maar dat doet hij natuurlijk nooit. Dus kan het maar op *een* manier!
 [Ze loopt op een arme straatvenster af]
 Goede vrouw, U kunt mij een geweldige dienst bewijzen.
 Straatvenster U hoeft me niets te vragen. Ik weet wie U bent.
 U bent die heks over wie iedereen op het eiland praat.
 Ik wil Uw verdoemde fles niet.
 Kokua Alstublieft, laat mij U vertellen wat ik van U wil.
 Straatvenster Oh nee, ik laat me niet door U verleiden. Ik koop Uw fles niet!
 Kokua U hoeft hem niet te kopen. U hoeft alleen iets voor me te doen.
 Kom, als vrouwen onder elkaar, kunt U toch wel *even* naar me *luisteren?*
 Straatvenster Kom op met Uw verhaal, maar maak het niet te lang. Dat kost me klandizie.
 En ik laat me niet overhalen!
 Kokua Mijn man heeft uit liefde voor mij die verdoemde fles gekocht.
 We zijn hier naar Uw eiland gekomen om de fles kwijt te raken.
 U weet het... maar het *lukt* ons niet.
 Ik zie die lieverd nu helemaal wegwijnen en ik kan het niet langer aanzien.
 Daarom wil ik die fles van hem kopen!
 Straatvenster U moet wel veel van hem houden... Tja, zo zijn vrouwen.
 Maar wat heb ik daarmee te maken?
 Kokua Aan *mij* zal hij de fles nooit willen verkopen
 en daarom bid ik U, koopt *U* hem, dan koop *ik* hem van U.
 U koopt hem voor *vier* centimes, ik koop hem van U voor *drie*.
 Straatvenster Als U kwade bedoelingen heeft, moge God U dan ter plekke doodslaan.
 Kokua Ja, dat zal hij zeker doen. Maar zo vals kan ik niet zijn.
 God zou het niet toestaan!
 Straatvenster Geef mij de vier centimes en wacht hier op mij, ik ben zo terug. Ja?
 [Stil spel van Kokua: ongeduld, koude, zenuwachtigheid]
 Hier ben ik al weer. Ik heb gedaan wat U van mij gevraagd heeft.
 Toen ik wegging schreide Uw man als een kind, zo gelukkig was hij.

Die zal vannacht goed slapen!

Kokua Ik ben U *zo* dankbaar. Nu U de fles bezit:
doe een wens, zodat U niet langer langs de straten
met Uw waren hoeft te leuren. Wens een flinke zak met geld. U verdient het!

Straatventster Ik ben een oude vrouw, ik houd dit tot mijn dood wel uit.
Ik wil ook geen dienst van de duivel aannemen. [Maakt een kruisteken]
Waarom *neemt* U de fles niet? Aarzelt U?

Kokua Nee, ik aarzel niet, ik ben alleen maar zwak.
Gunt U me een moment tijd
dat zowel mijn man als ik *even* van de fles zijn verlost.
Een ogenblik geduld nog!

Straatventster Ik zie het al. Ach! Laat mij de fles maar houden...
Het is toch al de vraag of ik ooit in de hemel zal komen.

Kokua Denkt U dat ik *zo* gemeen ben? Hier is het geld. Geef mij de fles!

Straatventster God zegene U, beste vrouw. Vaarwel.
[Kokua verbergt de fles onder haar mantel en vertrekt]

Kokua Dit is gelukt. Maar de echte opgave komt nog.
Hoe zorg ik ervoor dat Keawe het niet merkt?

Scène 16 Keawe alleen eropuit

[Voor een eenvoudig kroegje (uithangbord of iets dergelijks) zitten Keawe en een voormalig zeeman op een bankje]

Dronkaard Een glaasje rum gaat er nog wel in.

Keawe Dan zul jij moeten betalen, want mijn geld is op.

Dronkaard Larie. Je probeert me te belazeren. Ik weet dat jij een fles hebt,
een fles, die al je wensen vervult. Jij ken om geld vragen.
Pegels, meer dan ik in me hele leven heb gezien,
zitten in no time in je zak. Laat me niet lachen: mijn geld is op!

Keawe Die fles heb ik Goddank niet meer...

Dronkaard Jaja, dat zallen we geloven. Moet je zelf maar weten...

Keawe Het is mijn vrouw die ons geld bewaard.

Dronkaard Foute boel, maat! Vertrouw nooit een meid je geld toe.
Ze benne *zo* gemeen als water, allemaal.
Je moet haar in de gate houwe, let op mijn woorden.

Keawe Ik zal je laten zien dat ze niet *zo* is. Ik zal geld halen.
Ik heb zeer zeker nog een paar glaasjes nodig. [Keawe af]

Dronkaard Dat zit niet helemaal goed, dat huwelijk.
Hij heb zeker ook nog een paar borrels nodig, dat zegt ie zelf.
En dat ie zijn geld door ze wijf laat bewaren...
Nou, as die teef hem zijn geld maar geeft is het mijn best.
Dan kenne we het nog laat maken vannacht.
Rum, toch mooi spul. Maar raar spul is het ook.
Je drinkt het omdat je dorst hebt en je krijgt er dorst van.
Rum maakt een spons van je, zo ken je het zeggen.
Het is goed dat ik het ruime sop niet meer hoeft te kiezen:
as ik over de reling zou duikelen, kwam ik nooit meer boven water...

Keawe Het is mis... Het is helemaal mis.

Dronkaard Wat heb ik je gezegd. Gooi nooit je pegels in je wijf,
ze is een groot hol vat waar alles in verdwijnt.

Keawe Dat is het niet... Die fles waar je het over had.

Ik dacht dat we hem kwijt waren. Dat een vrouw hem kocht...
Maar die vrouw... is mijn eigen vrouw. *Zij* heeft hem.

Dronkaard Dat is mooi! Dan ken je weer wensen doen. Nou ja, zij dan.
Maar in een *goed* huwelijk ken dat niet uitmaken...

Keawe Het mag niet. Ik wil het niet. Mijn vrouw de hel in...
Uit liefde voor mij... [Legt hoofd in handen] Ik heb het. Je moet me helpen.
Jij gaat naar mijn vrouw en koopt die fles. Goed?

Dronkaard Waarom zou ik je helpen? Jij zou geld halen voor drank.
En waar kom je mee aan zetten?
Met een zielig verhaal, waar ik niks van geloof.
En nou moet ik naar je wijf toe, hoezo, voor wat?
Die fles kopen, waarvan je zei dat je die niet meer had?
Maat, het loopt een beetje bij je om lijkt me.

Keawe Ik zal het je simpel zeggen; jij gaat naar mijn huis
en je doet alsof je een arme sloeber bent.

Dronkaard Dat zal me geen enkele moeite kosten, dus dat had je niet hoeven zeggen.

Keawe Ze zal je de fles aanbieden, met een heel verhaal erbij.
Jij koopt hem en brengt hem bij mij en ik koop hem weer van jou.
Hier zijn twee centimes, ik koop hem voor *een* van jou.
Ik zweer je op alles wat mij lief is dat ik hem van je zal kopen.
Mocht je nog twijfelen aan de waarde van de fles:
neem de proef op de som en wens je een fles van de beste rum,
of wat je maar wilt en je zult zien dat de fles voortreffelijk is.

Dronkaard Rum ja. Wat je al niet moet zwoegen voor een slokkie rum...
Al goed, ik ga wel. Wacht hier op mij! [Af]

Keawe Wacht hier op mij, zegt hij. Hij begrijpt er geloof ik niets van.
Maar ik moet mij de ogen uit mijn hoofd schamen...
Ik was zo vrolijk dat ik de fles verkocht had aan die vrouw,
dat ik helemaal niet heb gevraagd naar de reden
waarom Kokua zo verdrietig was en niet wilde eten.
Ik heb zelfs ruzie met haar gemaakt,
omdat ze niet blij was dat ik die *rot* fles kwijt was.
Ruzie gemaakt, terwijl ze zich voor *mij* opofferde.
Haar ziel en zaligheid in de waagschaal stelde...
Waar blijft die dronkelap toch, zo ver is ons huis niet...
Hij kon toch allang hier zijn. Kokua zal toch niets gemerkt hebben?
Hij zal zijn mond toch niet voorbij gepraat hebben?

[Keawe loopt ongeduldig heen en weer en hoort vanuit de verte dronkemansgelal steeds dichterbij komen. De dronkaard heeft een fles in de hand waaruit hij steeds drinkt en *de* fles onder zijn arm]

Keawe Je hebt hem. Ik zie dat je hem hebt. [Hij reikt naar de fles]

Dronkaard Handen thuis! Als je een stap dichterbij komt
sla ik je gezicht kapot. Weg! Ik geef je een mep, heb je me gehoord!
Je dacht, dat je mij kon gebruiken als een handig werktuig, niet?

Keawe Wat *bedoel* je?

Dronkaard Bedoelen? Dit is een reuze leuk flesje, dat bedoel ik.
Hoe ik hem voor twee centimes heb gekregen, snap ik niet echt;
maar ik ben er zeker van, dat jij hem voor *een* centime *niet* krijgt.

Keawe Je wilt zeggen, dat je hem niet wilt verkopen?

Dronkaard Juist *meneer!* Ik hou hem! Dit is het leukste dat ik ooit heb gehad. [Rustiger:]

Maar je ken een slokkie uit *deze* fles krijgen...

Keawe Ik verzekeer je, de man die die fles heeft gaat naar de hel.

Dronkaard Daar ga ik in elk geval wel naar toe.
En deze fles is wel het mooiste ding om mee naar de hel te gaan,
dat ik tot nu toe aan de haak heb geslagen.
Misschien dat de duivels samen met mij pret kunnen hebben?
Nee, man, die fles is voortaan van mij en jij ken ernaar fluiten.
Je dacht, dat ik een sukkel was, maar nu zie je dat ik dat niet ben.
En nou heb ik er genoeg van. Als je niet met me wil drinken,
dan ga ik maar. Adios, tabee, de ballen en de groeten aan je opoe! [Af]

Kokua Keawe, ik liep je overal te zoeken!
Het wordt tijd dat we naar Hawaï teruggaan, denk je niet?

Keawe En of! Morgen met de eerste boot! Ik heb het hier wel gezien.

Kokua Eindelijk, we kunnen terug naar huis!

[Keawe en Kokua lopen hand in hand van voor naar achter het toneel en verdwijnen achter in de coulissen]

Satan Sukkel, zie nou eens wat ervan komt! Jij met je ideeën!
Nou hebben we er eindelijk een, maar die zou toch al voor ons zijn!

Duivel Kon ik het weten... Ik heb ook maar mijn best gedaan...

Satan Mooie zoi hier in de hel. Dronkelappen, dat is wat we krijgen.
Dronkelappen en moordenaars. En ik moet maar zien dat ik me ermee red...

Verleidster 1 Maar U heeft ons toch?

Verleidster 2 Ik begrijp niet waar U zo over zeurt.

Satan Jullie hebben gelijk... [Geeft zich over aan allerlei genot]

Scène 17 De moderne tijd

[In deze laatste scène is de rondbuikige fles vervangen door een moderne versie, n.l. een colafles. De speler van de duivel eerder uit het stuk treedt nu op in menselijke gedaante. Op het toneel een verzameling daklozen: winkelwagentje met spullen, plastic zakken met spullen, voddige kleding]

Duivel [Tot het publiek:] Mooie boel zeg, nou moet ik *nog* een keer proberen die fles kwijt te raken. Gelukkig hoef ik niet meer *in* de fles.
Wie wil deze fles kopen?

Dronkaard 2 Wat moet ik met zo'n fles?

Dealer Hij vervult al je wensen.

Dronkaard 2 Ik heb al een fles die al mijn wensen vervult.

Dealer Wens je dan een heleboel van zulke flessen met deze fles.

Dronkaard 2 Wat moet die fles kosten?

Dealer Vijftig piek.

Dronkaard 2 Vijftig piek maar, wat zijn dit voor geintjes? Wat ben jij voor een loser?
Dat noem ik niet echt een zakenman.

Junk Vijftig piek voor een fles die al je dromen vervult?
Dat is ook niks. Per droom kost het me meestal vijftig piek.

Duivel Dus je bent geïnteresseerd? Geef me je geld, dan is die fles voor jou.

Junk Jij denkt zeker dat ik geld heb. Echt niet dus.
Dan zal ik eerst even een fiets moeten scoren. En verkopen.
Maar daar heb ik nou effe geen zin in. Ik zit nog in een toffe flush.

Duivel Als je mijn fles koopt, heb je als je wilt steeds een flush!

Junk Flush, flesh, klinkt goed.

Duivel Maar het *is* ook goed. Nou, kom op. Wie koopt mijn dromen?

Dakloze Ach, wat dromen. Eerst lijkt het heel wat,
 maar al gauw blijkt het weer een teleurstelling.
 Eerst beloven ze je een uitkering, maar als je je adres kwijtraakt
 houden ze hem net zo makkelijk weer in.
 Ik trap er niet meer in. Ik houd me alleen nog met het hier en nu bezig.
 Iemand iets te eten voor me? Vandaag is de vuilnis opgehaald
 dus alle bakken zijn leeg. Ik heb niks kunnen vinden.

Duivel Zeg waar ben ik beland? Ik bied jullie een geweldig iets
 en niemand gaat erop in... [Duivel wil vertrekken]

Politieagent Wacht eens even, wat is hier aan de hand?

Junk Hè bah, een politieagent.

Dronkaard 2 Deze vogel hier probeert me een fles te verkopen.

Politieagent Heeft u daar een vergunning voor?
 Mag ik even Uw legitimatiebewijs en Uw ventvergunning checken?
 Het is vandaag geen vrijmarkt hoor.

Anarchist Wat nou? Het is alle dagen vrijmarkt. Wie iets verhandelen wil
 hoeft door jouw soort niets in de weg te worden gelegd.
 Ga jij nou maar boeven vangen, *wij* zijn hier fatsoenlijke mensen.

Politieagent Jaja, jij en fatsoen. Heb ik je laatst niet bij die ontruiming gezien?
 Van dat kraakpand aan de Doelenkade?

Anarchist Zoek je ruzie soms? Je weet toch dat wij allemaal op elkaar lijken?!

Junk Moet je vooral tegen hem zeggen. Zijn soort lijkt ook allemaal op elkaar.

Dronkaard 2 En of. Allemaal datzelfde pakkie an.
 Hoogstens een strepie meer of minder. Nou, als ik een paar flesjes op heb
 zie ik echt het verschil niet meer tussen een of twee strepies.

Junk Het verschil tussen twee lijntjes zie je misschien niet,
 maar je *voelt* het wel. Wow, wat maakt dat een verschil, zeg.

Duivel Kom op, volk. Show me the money! Ik wil hier weer weg.

Politieagent Maar dat kan, komt U maar mee naar het bureau. [Hij slaat hem in de boeien]
 En jullie kom ik ook nog wel een keer halen. [Af]

Junk Hèhè, eindelijk weer een beetje rust.

Dronkaard 2 Nou! Wat moest hij toch met zijn fles? Hij leek me nog leeg ook.

Anarchist Och, wat leeg is kun je weer vullen.
 Iemand behoefte aan een dak boven zijn hoofd?
 Want daar kwam ik voor.
 Op de Doelenkade hebben we ruimte te over.

Dakloze Ik wil wel. Kan ik eindelijk weer een uitkering aanvragen.

Junk Anders ik wel. Zit ik ook vlakbij mijn vaste adressie.

Dronkaard 2 Wel een heel gedoe zeg, allemaal om een zo'n flessie!

Doek

Wanneer het gordijn gesloten was was er stil spel of improvisatie van de Satan met de drie verleidsters. Ze leverden bijvoorbeeld commentaar op wat er achter het gordijn te horen was in de trant van:

Verleidster Wat duurt het lang, zeg. Slecht geregisseerd stuk, weer.
 Je kan wel nagaan wie de regisseur is...
 Begrijpt hij niet dat je het wisselen van de decors ook moet oefenen.

Geschreven in samenwerking met de 29 leerlingen uit klas 8B van het Geert Groote College Amsterdam, schooljaar 2002/2003. Opgevoerd op 12 en 13 december 2002. Met twee scènes aangevuld in het schooljaar 2013-2014. Rimbart Moeskops